

POSTANOWIENIE

12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 12 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa F. S. i J. S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 25 maja 2022 r., V Ca 1582/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz F. S. i J. S.
2 700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 maja 2022 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.): (1) czy postanowienia waloryzacyjne umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego), określające wysokość kwoty kredytu i wysokość rat kapitałowo-odsetkowych wyrażoną w walucie obcej poprzez odesłanie do tabeli kursów walut obcych banku, bez określenia w treści umowy szczegółowych zasad obliczania tych kursów, wykraczają poza granice zakreślone w ramach zasady swobody umów opisanej

w art. 353¹ k.c.?; (2) czy zakaz zmiany wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację, wynikający z art. 384 k.p.c., obejmuje również zakaz wydania wyroku kształtującego sytuację strony wnoszącej apelację w sposób mniej korzystny, niż wynikałoby to z wyroku sądu pierwszej instancji, w szczególności czy dopuszczalne jest stwierdzenie przez sąd drugiej instancji, że określona czynność prawna w postaci umowy kredytu upada w całości, gdy sąd pierwszej instancji uwzględnił roszczenie o zapłatę przy założeniu obowiązywania umowy, tyle że z pominięciem indeksacji (waloryzacji) kredytu (stwierdził jedynie częściową bezskuteczność tej czynności), a jedyną stroną wnoszącą apelację był pozwany?; (3) czy jest zgodne z art. 378 § 1 k.p.c. stwierdzenie przez sąd odwoławczy upadku umowy kredytu, w oparciu o stwierdzenie niedozwolonego charakteru (385¹ k.c.) części jej postanowień, dotyczących indeksacji (waloryzacji) kredytu do waluty obcej, jeżeli sąd pierwszej instancji uwzględnił roszczenie o zapłatę przy założeniu obowiązywania umowy, tyle że z pominięciem indeksacji (waloryzacji) kredytu, a od tego wyroku wywiódł apelację jedynie pozwany, nie podnosząc w niej twierdzenia o upadku umowy, czy też przeciwnie, takie rozstrzygnięcie stanowi wyjście poza granice apelacji (granice zaskarżenia), o których mowa w art. 378 § 1 k.p.c.?; (4) czy norma zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, zawierająca odesłanie do kursu określonego w tabeli kursowej publikowanej przez bank, podlega kontroli z punktu widzenia przesłanek abuzywności, czy też kontrola taka jest wyłączona na mocy art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13, z uwagi na fakt, że publikowanie kursów walutowych przez banki oparte jest na ustawowej podstawie prawnej, tj. art. 111 ust. 1 pkt. 4 pr.bank.? (5) czy określenie niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c., dotyczy określonych przez strony umowy norm postępowania, czy też przeciwnie, wyodrębnione redakcyjnie fragmenty tekstu umowy oraz czy dopuszczalne jest wyeliminowanie z umowy całości kwestionowanych jednostek redakcyjnych w sytuacji, gdy stwierdzono abuzywność wyłącznie w odniesieniu do części zawartych tam norm?; (6) czy norma, zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulująca odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (tzw. „klauzula *spreadu*”), stanowi normę regulującą główne świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oraz czy

norma ta należy do *essentialia negotii* umowy kredytu?; (7) czy stwierdzenie przez sąd niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (kursu kupna i sprzedaży, tzw. klauzula *spreadu*), skutkuje również niezwiązaniem konsumenta normą, zgodnie z którą wartość wzajemnych świadczeń uzależniona jest od kursu waluty obcej (tzw. klauzula ryzyka) oraz czy niezwiązanie konsumenta klauzulą ryzyka skutkuje upadkiem umowy?; (8) czy jest zgodna z zasadami proporcjonalności, równości i pewności prawa, wynikającymi z Konstytucji RP oraz przepisów prawa unijnego, jak również z celami dyrektywy 93/13 oraz z celami art. 385¹ § 2 k.c., wykładnia polegająca na twierdzeniu, że niezwiązanie stron klauzulą *spreadu*, ma rzekomo skutkować niezwiązaniem również klauzulą ryzyka, co ma prowadzić do przekształcenia umowy z mocą wsteczną w kredyt złotowy, ale oprocentowany w oparciu o parametr ekonomiczny właściwy wyłącznie dla waluty indeksacji (waloryzacji), co z kolei mogłoby prowadzić do stwierdzenia nieważności całej umowy?; (9) czy stwierdzenie przez sąd niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (kursu kupna i sprzedaży, tzw. klauzula *spreadu*), przy jednoczesnym stwierdzeniu że konsument jest związany normą, zgodnie z którą wartość wzajemnych świadczeń uzależniona jest od kursu waluty obcej (tzw. klauzula ryzyka), skutkuje koniecznością dokonania wykładni postanowień umowy z pominięciem klauzuli *spreadu*, natomiast z wykorzystaniem przepisów dyspozytywnych w brzmieniu aktualnym na dzień zamknięcia rozprawy, w szczególności art. 358 § 2 k.c. lub art. 24 ust. 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim oraz stwierdzeniem, że umowa podlega wykonaniu, z wykorzystaniem do przeliczeń kursu średniego waluty indeksacji publikowanego przez Narodowy Bank Polski, aktualnego na dzień danej operacji finansowej?

Skarżący powołał się również na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj.: 353¹ k.c., art. 384 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 365 § 1 w zw. z art. 366 k.p.c., art. 385¹ § 1 k.c., art. 353 § 1 k.c. w zw. z art. 69 §

1-2 pr.bank., art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i art. 8b ust. 1 dyrektywy 93/13 i art. 353¹ k.c. w zw. z art. 2, 31 ust. 3 i 32 ust. 1 Konstytucji RP, art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 3 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 358 § 2 w zw. z art. 385¹ § 2 k.c., art. 24 ust. 3 ustawy o NBP w zw. z art. 385¹ § 2 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wniesli o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania lub o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10). Analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została spełniona.

Skarga kasacyjna pozwanego powyższych wymogów nie spełnia. Zagadnienie dotyczące problematyki stwierdzenia bezskuteczności klauzuli umownej określającej zasady ustalania wartości waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego, jest pytaniem o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego

wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa. Skarżący ograniczył się do zgłoszenia wątpliwości, które stanowią pozór występowania w sprawie zagadnienia prawnego. Wywód uzasadniający istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc cechującego się nowością i dotychczas niewyjaśnionego w orzecznictwie powinien natomiast wskazywać na wątpliwości kwalifikowane, a nie zwykłe, które mogą być rozstrzygnięte przez sąd powszechny w toku rozpoznawania sprawy (zob. postanowienie SN z 26 września 2019 r., I CSK 228/19). Takich wątpliwości skarga kasacyjna pozwanego nie zawiera.

Przedstawione przez skarżącego w ramach tej przyczyny kasacyjnej wątpliwości związane z wykładnią prawa oraz inne ujawnione problemy interpretacyjne nie są nowe. Sąd Najwyższy wyraził już w tym zakresie wielokrotnie swoje stanowisko (zob. np. wyroki SN: z 5 kwietnia 2023 r., II CSKP 1075/22; z 31 marca 2023 r., II CSKP 775/22 ; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21). Skarżący nie wykazał, że zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tych poglądów, zatem brak jest interesu publicznego w przyjęciu skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania.

Zwrócić uwagę należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21). Postanowienie te kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, przez uzależnienie wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od wyłącznej decyzji banku. Zarówno przeliczenie kwoty kredytu na złotówki w chwili jego wypłaty, jak i przeliczenie odwrotne w chwili wymagalności poszczególnych spłacanych rat, służy bowiem określeniu wysokości świadczenia konsumenta. Takie postanowienia, które

uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, są nietransparentne i pozostawiają pole do arbitralnego działania banku. W ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron. Takie uregulowanie umowne należy uznać za niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy (banku) w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona, np. w razie wprowadzenia możliwych maksymalnych odchyleń od kursu ustalanego z wykorzystaniem obiektywnych kryteriów.

Zgodnie ze stanowiskiem judykatury, w razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego denominowanego (indeksowanego) do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula dotycząca sposobu tej denominacji, rozpatrzyć należy kilka możliwości rozstrzygnięcia (zob. np. wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18; wyroki SN: z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 28 września 2021 r., I CSKP 74/21). Pierwsza, to stwierdzenie nieważności umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (*essentialia negotii*) umowy kredytu bankowego. Druga, to przyjęcie, że umowa jest ważna, ale w miejsce bezskutecznych postanowień waloryzacyjnych nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia. Trzecia, to ewentualne przyjęcie, że umowa jest ważna i jej uzupełnienie przez sąd przez wprowadzenie w miejsce niedozwolonych klauzul innego mechanizmu waloryzacji. Powołanie się na niedozwolony charakter klauzuli umownej jest uprawnieniem konsumenta, w którego interesy może godzić utrzymanie takiej klauzuli w umowie. W określonych okolicznościach konsument może uznać, że jeżeli wyeliminowanie klauzuli niedozwolonej prowadziłoby do unieważnienia umowy, to preferuje on jej utrzymanie i jednocześnie utrzymanie w mocy całej umowy. Wzywając stronę umowy – konsumenta do zajęcia stanowiska, sąd powinien poinformować go, mając już ustalone okoliczności faktyczne sprawy i dokonaną jej ocenę prawną, o konsekwencjach prawnych wynikających z unieważnienia w całości zawartej umowy kredytowej oraz podobnie, o skutkach uznania za nieważną klauzuli niedozwolonej, z utrzymaniem w mocy pozostałej treści tej umowy, a konsument winien oświadczyć, które rozwiązanie

wybiera jako dla niego korzystniejsze (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17).

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślił jednocześnie, że art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty, czego zbadanie należy do sądu (zob. np. wyrok TSUE z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20). Pogląd ten Trybunał Sprawiedliwości podkreślił także w wyroku w połączonych sprawach C-80/21 do C-82/21, wyjaśniając, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter nie całości warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, lecz jedynie elementów tego warunku, które nadają mu nieuczciwy charakter, w związku z czym warunek ten pozostaje, po usunięciu takich elementów częściowo skuteczny, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego. W związku z powyższym, w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli umownej lub jej fragmentu, w sytuacji, gdy nie istnieje możliwość dalszego wykonywania umowy, nieważność powinna zostać orzeczona co do zasady. Jedyny wyjątek zachodziłby, gdyby orzeczenie nieważności doprowadziło do pokrzywdzenia samego konsumenta. Bez znaczenia przy tym pozostaje, czy na skutek stwierdzenia nieważności doszło do zachwiania równowagi stron umownych. Równowaga ta nie występowała już *ab initio*, skoro stwierdzono abuzywność postanowienia umownego. Orzeczenie wydane na podstawie przepisów odnoszących się do niedozwolonych klauzul w umowach konsumenckich spełnia również funkcję odstraszającą przedsiębiorcę od stosowania takich klauzul w obrocie.

W razie przyjęcia przez sąd, że po usunięciu klauzul uznanych za abuzywne umowa w dalszej części musi pozostać nieważna, należy dać prymat woli konsumenta, aby nie doprowadzić do jego nieuzasadnionego pokrzywdzenia. W wyroku TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18 wyjaśniono, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że z jednej strony skutki dla

sytuacji konsumenta wynikające z unieważnienia całości umowy, takie jak te, o których mowa w wyroku z 30 kwietnia 2014 r., Kásler i Káslerné Rábai (C-26/13), należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu, a z drugiej strony, do celów tej oceny decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie.

W tym przedmiocie stanowisko wyrażał również Sąd Najwyższy (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC 2022, ZD-4, poz. 45, i uchwałę SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 109).

Zwrócić przy tym uwagę należy, że powodowie w godzili się z możliwym skutkiem unieważnienia umowy kredytu (protokół rozprawy przed Sądem pierwszej instancji – k. 601-602). Stanowisko to potwierdzili też w postępowaniu apelacyjnym, jednoznacznie wyrażając świadomą zgodę na upadek umowy w całości i powrót do stanu takiego, jakby umowa nigdy ich nie wiązała (pismo k. 817-818).

W orzecnictwie przyjmuje się, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie wypełnianiu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym. Stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku w umowie powinno skutkować przywróceniem sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej powinien się znajdować, w przypadku braku takiego warunku. W takim wypadku nie można zastąpić kursu z tabeli żadnym innym kursem notowania franka szwajcarskiego do złotego, w tym średnim kursem ogłaszanym przez Narodowy Bank Polski (zob. wyroki SN: z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21, i z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21), a co więcej w orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że brak jest takich przepisów dyspozytywnych (zob. wyroki SN: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22, i z 19 maja 2022 r., II CSKP 797/22). Ocena czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonywana jest na datę z chwili zawarcia umowy (zob. uchwałę 7 sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Zdarzenia

o charakterze następczym w stosunku do daty zawarcia umowy zawierającej klauzule abuzywne pozostają bez znaczenia dla przyjęcia takiego charakteru postanowień umownych, wyjątek w tym zakresie może stanowić świadoma wola konsumenta.

W nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięto, że klauzule przeliczeniowe zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej klauzule, a zatem także klauzule zamieszczone we wzorcach umownych kształtujące mechanizm indeksacji określają „świadczenia główne” stron tej umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. (zob. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21, i z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22). Również w orzecznictwie TSUE podkreśla się, że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (zob. wyroki TSUE: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35). Za takie uznawane są m.in. postanowienia znoszące mechanizm indeksacji oraz różnic kursów walutowych, pośrednio prowadzące do zaniknięcia ryzyka kursowego, bezpośrednio związanego z indeksacją kredytu do waluty (zob. wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 37; z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank i OTP Faktoring, pkt 68; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Istotnym zagadnieniem prawnym nie są również przedstawione przez skarżącego wątpliwości dotyczące wykładni art. 384 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c. Objęte wnioskiem skarżącego przepisy były już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. Naruszenia zakazu uchylenia lub zmiany wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację (art. 384 k.p.c.), nie stanowi zmiana podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia na mniej korzystną dla skarżącego (zob. np. wyroki SN z 28 października 2022 r., II CSKP 898/22, i z 12 października 2007 r., V CSK

261/07). Ocena, czy doszło do zmiany lub uchylenia orzeczenia na niekorzyść skarżącego może być odnoszona wyłącznie do treści sentencji wyroku sądu drugiej instancji, a nie do motywów tego rozstrzygnięcia.

Artykuł 378 § 1 k.p.c. jest zasadniczym przepisem określającym przedmiotowy zakres rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym. Nakłada on obowiązek rozpoznania sprawy granicach apelacji. Oznacza zarówno bezwzględny zakaz wykraczania przez sąd drugiej instancji poza te granice, jak i nakaz wzięcia pod uwagę i rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków. Nie można czynić sądowi drugiej instancji zarzutu posłużenia się dla uzasadnienia przyjętego rozstrzygnięcia argumentami prawnymi i faktycznymi niepowołanymi przez sąd pierwszej instancji, a także przez skarżącego w apelacji, nawet jeśli nie mieszczą się w zakresie oceny dotyczącej zarzutów apelacyjnych (zob. wyrok SN z 5 grudnia 2019 r., I NSK 1/19).

Zwrócić uwagę należy również, że sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne – w przedmiocie wykładni art. 384 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c. – nie mają wymaganego dla tej przyczyny kasacyjnej uniwersalnego charakteru. Są silne powiązanie z stanem faktycznym rozpoznawanej sprawy i nie wykraczają poza jego ramy. Skarżący dąży do wyjaśnienia, czy w tej konkretnej sprawie Sąd drugiej instancji naruszył zakaz *reformationis in peius* stwierdzając upadek umowy w całości, mimo, że apelację od wyroku wniósł tylko pozwany, a sąd przyjął, że jest ona jedynie częściowo bezskuteczna oraz czy takie rozstrzygnięcie wychodzi również poza granice apelacji (art. 378 k.p.c.). Jest to więc pytanie o trafność stanowiska Sądu Okręgowego oraz zwykła polemika z tym stanowiskiem.

Powołanie się na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń,

dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Skarżący w zakresie drugiej przesłanki kasacyjnej nie sporządził w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcia skargi do rozpoznania. Potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitego lub utrwalonego orzecznictwa, zwłaszcza Sądu Najwyższego, albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Uzasadnienie wniosku na tej przyczynie kasacyjnej ma na celu analizę konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną (zob. postanowienie SN z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22). Co więcej, wskazywanie tych samych zagadnień prawnych zarówno jako zagadnień nowych, a więc takich które nie doczekały się szerszej analizy w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jak i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) jest wewnętrznym sprzeczne.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[wr]

[aɫ]